

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК: 634.712(091)

**ПОХОДЖЕННЯ РЕМОНТАНТНОЇ МАЛИНИ ТА ЇЇ
ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК**

Кондратюк С.І., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Гаврилюк О.С., доктор філософії (PhD), асистент
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Малина завжди вважалася з рослин, плоди яких люди використовували з давніх часів, і завдяки цій рослині було знайдено археологами на стоянках людини ще в епоху кам'яного і бронзового віків. Дика малина виростала в різних частинах Європи, Азії та Північної Америки, але основне поширення вона здобула в північній частині європейського та американського континентів. Також, через те, що вона природно зростає в північних регіонах, малина звичайно має більшу стійкість до морозів, ніж до посух, що відокремлює її як культуру.

Перші культурні сорти малини почали вирощувати в Європі в XVI столітті, і вони були виведені з дикої лісової малини. У XVIII столітті видатний шведський природодослідник і систематик Карл Лінней дав їй наукову назву *Rubus idaeus*.

Ремонтантні сорти малини мають понад 200 років, проте зелених старих сортів такого типу мали невелику зону осіннього плодоношення пагонів. У роботах Мейва і Аберкромбі (1778), а також Мак Мехона (1806) міститься опис понад 20 ремонтантних сортів малини. Проте на початку XX століття вже відомо понад 60 таких сортів.

В англomовній літературі ремонтантні сорти часто називають вічноплідним (безперервно плодоносний), осінньоплідним (плодоносний восени) або осінньоплідним (осінньо-плодоносний). Українською мовою це поняття виражається терміном «ремонтантний», який походить від французького слова «ремонт», що має значення «лагодити» або «поповнювати». У садівництві в Європі, Америці та Україні ремонтантні сорти завжди були і залишаються доповненням до основного асортименту малини.

У сфері української селекції малини не було активної роботи щодо створення ремонтантних сортів протягом тривалого періоду, незважаючи на випадкове виділення окремих форм, які плодоносять на верхівках однорічних пагонів. Наприклад, відомий ремонтантний сорт малини 'Прогрес', який у відповідних умовах дає невеликий врожай ягід восени.

За кордоном було створено деякі ремонтантні сорти малини, які переважно плодоносять на однорічних пагонах. Найбільш відомі з них 'Вереснева', 'Херітейдж', 'Люлін', 'Редвінг', 'Зева', 'Оттом Поблизу'.

До середини 1970-х не проводилися наукові дослідження з метою створення сортів малини ремонтантного типу. Сорти малини іноземної селекції з осіннім періодом плодоношення ви побачили не дуже придатними для північної частини країни через пізнє дозрівання ягід.

Першим ремонтантним сортом малини, який був створений на території колишнього Радянського Союзу, був сорт 'Бабине літо', отриманий в результаті схрещування американського ремонтантного сорту «Вереснева» зі слаборемонтантним, але раноцвітучим гібридом № 12-77. Цей селекційний прорив у створенні нових сортів ремонтантної малини був досягнутий за рахунок міжвидової гібридизації, включаючи в себе не тільки малину червону (звичайну) (лат. *Rubus idaeus*), але й різноманітні форми малини чорної (західної) (*Rubus occidentalis*), бояришніколистого (*Rubus crataegifolius*), запашного (*Rubus odoratum*) і чудового (*Rubus spectabilis*).

Основна мета селекції відбувається в розробці сортів, які були б високоврожайними та придатними для вирощування в умовах невідного зовнішнього середовища, і водночас мали б високу якість, ягоди, які були бними та товарними, а також можливість їх механізованого збирання.

Самий важливий фактор конкурентоспроможності сорту, особливо в сучасних ринкових умовах, - це якість плодів. У практичній селекції роботи в трьох напрямках:

- Підвищення зовнішньої привабливості та комерційної привабливості ягід.
- Забезпечення високої смакової якості плодів.